

**Wyrok z dnia 12 lipca 1994 r.
II URN 24/94**

Ocena materiału dowodowego zgromadzonego w aktach rentowych i sądowych w postaci wyników badań specjalistycznych, dokonana przez sąd II instancji, dla ustalenia daty powstania inwalidztwa, odmienna od opinii biegłego lekarza, sprzecznej z tym materiałem, nie stanowi rażącego naruszenia art. 477⁴ § 2 k.p.c.

Przewodniczący SSN: Teresa Romer (sprawozdawca), Sędziowie SN: Stefania Szymańska, Maria Tyszel.

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Stefana Trautsołta, po rozpoznaniu w dniu 8 lipca 1994 r. sprawy z wniosku Stanisława P. przeciwko Centralnej Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w W. o dalsze prawo do kolejowej renty inwalidzkiej na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 lutego 1994 r. [...]

o d d a l i ł rewizję nadzwyczajną.

U z a s a d n i e n i e

Wnioskodawca Stanisław P. urodzony dnia 4 maja 1938 r., elektromonter, zatrudniony w Zakładach Budownictwa Kolejowego PKP, pobierał od 18 lutego 1988 roku rentę inwalidzką w wysokości określonej dla inwalidy III grupy na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 23, poz. 99 ze zm.).

Przyczyną inwalidztwa były: zespół bólowy kręgosłupa szyjnego, zmiany zwyrodnieniowe i zwężenie tarczy międzykręgowej C₅ - C₆, dyskopatía L₅ - S₁. Z orzeczenia kolejowej komisji lekarskiej wydanego 26 października 1987 r. wynika, że z tym dniem wnioskodawca jest trwale niezdolny do pracy elektromontera.

Również kolejowa komisja odwoławcza uznała trwałą niezdolność do pracy w wyuczonym i wykonywanym przez wnioskodawcę zawodzie. Wnioskodawca został skierowany na badania przez Obwodową Komisję Lekarską do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia, która 6 stycznia 1988 r. orzekła, iż jest on inwalidą III grupy. Komisja ta ustaliła termin badania kontrolnego.

Badanie takie przeprowadzono 23 kwietnia 1992 r. W orzeczeniu wydanym w tym dniu Obwodowa Komisja Lekarska stwierdziła brak podstaw do zaliczenia wnioskodawcy do jakiegokolwiek grupy inwalidów.

Orzeczenie analogicznej treści wydała Wojewódzka Komisja Lekarska.

Decyzją z 10 września 1992 r. Centralna Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych wstrzymała z dniem 1 października 1992 r. dalszą wypłatę renty inwalidzkiej.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie rozpoznając odwołanie wnioskodawcy od tej decyzji wyrokiem z 16 kwietnia 1993 r. odwołanie to oddalił.

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrok ten uchylił w wyniku rewizji Stanisława P. i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Wojewódzkiemu w Warszawie.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Wojewódzki zasięgnął opinii biegłych lekarzy sądowych: neurologa, chirurga i specjalisty chorób wewnętrznych - kardiologa. Biegli w opinii uznali, po przeprowadzeniu badania i analizie przedstawionej dokumentacji lekarskiej, że wnioskodawca jest inwalidą III grupy z powodu naczyniopochodnego zwyrodnienia mięśnia sercowego z okresowymi zaburzeniami rytmu, zmianami zapisu EKG w postaci bloku przedniej wiązki lewej odnogi pęczka Hisa, w okresie wydolności układu krążenia. Biegły kardiolog podkreślił w uzasadnieniu opinii, że komisje lekarskie nie uwzględniły tego schorzenia mimo, iż ogranicza ono zdolność do wykonywania zatrudnienia w stopniu uzasadniającym zaliczenie do III grupy inwalidów. Za datę powstania inwalidztwa z przyczyn kardiologicznych biegły przyjął datę badania elektrokardiograficznego 28 lipca 1993 r.

Wyrokiem z 29 października 1993 r. Sąd Wojewódzki zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że: "uznaje ubezpieczonego nadal inwalidą kolejowym od dnia 28 lipca 1993 r. i od tego czasu przyznaje mu stosowne świadczenia".

Sąd Apelacyjny rozpoznając rewizję wnioskodawcy, w której wnosił on o przyznanie renty inwalidzkiej od daty wstrzymania jej wypłaty, wyrokiem z 14 lutego 1994 r. zmienił wyrok Sądu Wojewódzkiego oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego w ten sposób, że wznowił wypłatę renty inwalidzkiej kolejowej według III grupy inwalidów od 1 października 1992 r.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny stwierdził, że brak analizy przez Sąd I instancji treści opinii biegłego kardiologa doprowadził do wydania wadliwego wyroku w części dotyczącej daty wznowienia wypłaty renty inwalidzkiej wnioskodawcy. W dokumentacji na którą powołał się biegły w swojej opinii znajdują się liczne zapiski stwierdzające od kilku lat występowanie dolegliwości sercowych oraz zlecenia przyjmowania przez wnioskodawcę leków nasercowych. Zapiski takie dokonano już w grudniu 1992 r. Dlatego, zdaniem Sądu Apelacyjnego, inwalidztwo III grupy trwa u wnioskodawcy nieprzerwanie od 1988 r.

Minister Sprawiedliwości w rewizji nadzwyczajnej wniesionej z urzędu, w interesie wnioskodawcy, zarzucił temu wyrokowi rażące naruszenie prawa a w szczególności art. 477⁴, 477⁵, 3 § 2 k.p.c. oraz art. 24, 25, 78 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 23, poz. 99 ze zm.) i wniósł o uchylenie tego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Wojewódzkiego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temuż Sądowi.

W uzasadnieniu wnoszący rewizję zwraca uwagę, że sentencja wyroku Sądu Wojewódzkiego została wadliwie sformułowana. Z naruszeniem art. 24 ustawy z 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników, wymienionej poprzednio, nie określono w niej, której grupy inwalidą jest wnioskodawca. Ponadto w wyroku tym nie określono daty, od której wnioskodawcy przysługuje renta inwalidzka. Rewidujący podkreślił, że jeżeli Sąd Wojewódzki uważał, iż datą tą powinna być data wydania opinii przez biegłego kardiologa, to powinien był to wyraźnie określić i oddalić odwołanie w części dotyczącej wypłaty renty inwalidzkiej od dnia jej wstrzymania, do 28 lipca 1993 r.

Wyrokowi Sądu Apelacyjnego rewidujący zarzucił dokonanie dowolnych ustaleń, odmiennych od ustaleń Sądu Wojewódzkiego co do daty powstania inwalidztwa z przyczyn kardiologicznych.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna, wbrew jej treści, jest wniesiona nie w interesie wnioskodawcy ale wbrew jego interesowi. Zaskarżonym rewizją wyrokiem Sąd Apelacyjny zmienił oczywiście wadliwą sentencję wyroku Sądu I instancji, w ten sposób iż przyznał wnioskodawcy prawo do renty inwalidzkiej według III grupy inwalidów od momentu wstrzymania wypłaty tej renty przez kolejny organ rentowy, a więc zaspokoił roszczenia wnioskodawcy w całości. Pozwany organ rentowy nie wniósł rewizji od wyroku Sądu Wojewódzkiego, którym mimo niejasno sformułowanej sentencji, Sąd przywrócił wnioskodawcy prawo do renty inwalidzkiej. Organ rentowy nie składał też wniosku o rewizję nadzwyczajną od wyroku Sądu Apelacyjnego.

Z materiału sprawy, w tym z orzeczeń lekarskich znajdujących się w aktach, wynika że niezależnie od zmian neurologicznych, komisje lekarskie (np. kolejowa komisja odwoławcza w dniu 20 października 1987 r.) stwierdziły u wnioskodawcy zmiany chorobowe w mięśniu sercowym. Badanie EKG z 28 maja 1987 r. wykazało: szereg zmian w mięśniu sercowym w tym skurcze dodatkowe ponadkomorowe, blok przedniej wiązki lewej odnogi pęczka Hisa, zmiany ST-T nad lewą komorą mogące sugerować niedotlenienie.

W wywiadzie udzielonym Obwodowej Komisji Lekarskiej 6 stycznia 1988 r. wnioskodawca skarżył się na bóle w okolicy serca w tym bóle zamostkowe. EKG wykonane 16 marca 1990 r. wykazało sinistrogram patologiczny i ogniska zaburzenia przewodnictwa śródkomorowego.

Również w toku badania przez komisje lekarskie w 1992 r. stwierdzono u wnioskodawcy zaburzenia pracy serca i zaznaczono, że leczy się on z powodu schorzeń serca. W tej sytuacji opinia biegłego kardiologa co do daty powstania inwalidztwa z przyczyn kardiologicznych była dowolna i sprzeczna z dokumentacją lekarską. Te same zmiany w mięśniu sercowym, które występowały w 1988 roku biegły uznał za przyczyny inwalidztwa w 1993 r. Wynik badania EKG z 26 lipca 1993 r. był analogiczny do wyniku z 18 maja 1987 r.

Sąd Apelacyjny przeprowadził, co wynika z uzasadnienia wyroku, analizę znajdującą się w aktach rentowych dokumentacji lekarskiej i w wyniku tej analizy zmienił wyrok Sądu Wojewódzkiego przyznając prawo do renty inwalidzkiej III grupy od chwili wstrzymania jej wypłaty. W konsekwencji Sąd Apelacyjny nie orzekł sprzecznie z dokumentacją lekarską. Dlatego nie można temu Sądowi zarzucić dowolności czy sprzeczności ustaleń z całością materiału dowodowego.

Na podkreślenie zasługuje, iż przy pierwszym rozpoznaniu sprawy, w rewizji oddalającej odwołanie od decyzji wstrzymującej wypłatę renty inwalidzkiej wnioskodawca powołał się na chorobę serca. Sąd Apelacyjny uchylając wyrok w uwzględnieniu rewizji wnioskodawcy, w zaleceniach porewizyjnych wskazał potrzebę uzupełnienia postępowania przez ustalenie, czy wnioskodawca jest inwalidą z przyczyn kardiologicznych.

Inwalidztwo takie stwierdził biegły kardiolog, dowolnie jednak i sprzecznie z dokumentacją lekarską ustalając datę jego powstania. Na te braki opinii Sąd I instancji nie zwrócił uwagi.

Ocena materiału dowodowego zgromadzonego w aktach rentowych i sądowych

w postaci wyników badań specjalistycznych, dokonana przez Sąd II instancji, dla ustalenia daty powstania inwalidztwa, odmienna od opinii biegłego lekarza, sprzecznej z tym materiałem, nie stanowi rażącego naruszenia art. 477⁴ § 2 k.p.c., które uzasadniałoby uwzględnienie rewizji nadzwyczajnej.

Opinia biegłych, jak każdy dowód podlega krytycznej ocenie sądu (art. 233 § 1 k.p.c.). Oceny takiej nie dokonał, w zakresie daty powstania inwalidztwa z innych przyczyn, niż te które uzasadniały poprzednio wypłatę renty inwalidzkiej, Sąd I instancji. Równocześnie sentencja wyroku tego Sądu przez użycie słowa "nadal" nie była jednoznaczna co do tego od kiedy Sąd ten przyznaje prawo do renty inwalidzkiej. Sąd Apelacyjny, zmienił tę wadliwą sentencje i przyznał wnioskodawcy rentę inwalidzką precyzując zarówno grupę inwalidzką według której renta ta przysługuje jak i datę wypłaty renty. Inwalidztwo wnioskodawcy według III grupy inwalidów powstało, jak wynika z dokumentacji lekarskiej i opartych na niej ustaleniach Sądu Apelacyjnego, w czasie pobierania renty inwalidzkiej z powodu innego schorzenia, które obecnie inwalidztwa nie powoduje.

Zgodnie z art. 39 ustawy z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 23, poz. 99 ze zm.) w sprawach nie unormowanych ustawą stosuje się odpowiednio przepisy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Wnioskodawca, jest inwalidą III grupy w rozumieniu art. 24 ust. 1 ustawy z 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.). W Zakładach Budownictwa Kolejowego przepracował 30 lat. Jego prawo do renty inwalidzkiej kolejowej (art. 13 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych), nie ustało albowiem nie przestał być inwalidą od chwili zaprzestania pracy na kolei.

Sąd Apelacyjny przywracając prawo do renty inwalidzkiej od chwili wstrzymania jej wypłaty, nie dopuścił się rażącego naruszenia przytoczonych przepisów i dlatego Sąd Najwyższy na mocy art. 421 § 1 k.p.c. oddalił rewizję nadzwyczajną.

=====